

da je ostal do svoje smrti zvest svojemu prepričanju. Kot pesnik je bil do konca v opoziciji proti filistrskemu toku sodobnega življenja. Mi Slovani se seveda ne vtičemo v te bolj osebne zadeve Heinejeve. Nas ne briga ne »Nemec«, ne politik Heine, ampak veliki genialni pesnik Henrik Heine. Zato je sramota, da temu umetniku-velikanu na vsej nemški zemlji še niso privoščili toliko prostora, kjer bi se mu mogel postaviti spomenik. Na njegovi gomili v Parizu in na otoku Krfu mu je postavila pokojna avstrijska cesarica Elizabeta krasna spomenika, in celo v Novem Jorku ima Heine že svoj monument, samo v svoji domovini ga še nima! . . . No v srcih svojih svobodnomiselnih rojakov, pa tudi v spominu vsch evropskih izobražencev si je pesnik Heine postavil s svojimi deli svoj spomenik sam. Vplival je svoj čas tudi na nekatere slovanske pesnike. In tudi slovenski pesniki: Prešeren, Jenko in Stritar so se bili navzeli nemara nekaj njegovega duha . . .

A. A.

Med revijami. »Slovanský přehled«. Meseca oktobra lanskega leta je izšel prvi zvezek drugega letnika te češki pisane vseslovanske revije. Vsebina mu je: Jiří Rubín, Z nové poesie chorvatské. Silvíje Stratimír Kranjčević. — Lubor Niederle, O kolébce národa slovanského. — Dr. Zofija Daszyńska, »Rolnické kroužky« v Haliči. — Adolf Černý, V udoli Resie. — Sjezdy: XI. ruský archaologický sjezd v Kijevě, Čedadský sjezd na památku Pavla Diakona, II. sjezd slovanských novinářů v Krakově. — Nadalje poroča o Id. Lepařa članku v »Sborniku české společnosti zeměvědné«: Narodopisne razmere v avstrijskem Primorju,¹⁾ o Ramultovi statistiki Kašubov, prinaša dopise izmed Jugoslovanov, iz Varšave, iz Lužice in končno natančna poročila o vsem sodobnem političnem in kulturnem gibanju med Slovani. — Obseg drugemu zvezku, ki je izšel novembra meseca, pa je: S slovanske poezije. Pavla Maternová: Z ruske poezie. Aleksej Nikolajevič Apuchtin (tri pesmi, kratka karakteristika njegova). — Razprave. Lubor Niederle: O kolébce národa slovanského. (Konec.) — Adolf Černý: V udoli Resie. (Nadaljevanje.) — Sjezdy. XI. ruský archaologický sjezd v Kijevě. (Konec.) Druhý sjezd slovanských novinářů v Krakově. (Prof. Maryan Zdziechowski, Odprt list uredniku »Slovanskega pregleda«.) Po sjezdě slovanských novinářů v Krakově. Z dojmů slovanofila. Adolf Černý: František Řehoř (nekrolog znamenitemu slovanskemu etnografu, meseca oktobra umrlemu sotrudniku »Slov. pregleda«.) — Dopis iz Bolgarske poroča o finančni krizi, o jubileju znanega učenjaka Marina Drinova, o slovstvu in gledališču. — V »razgledih in vesteh« najdeš mnogo zanimivosti iz slovanske politike, znanosti in umetnosti. Nas posebno zanima naznanilo knjige Mich. Stoljarova »Étjudy o dekadentství« (Študije o dekadentstvu), Charkov 1899, in pa J. P. Roganoviča knjige: Křižanič a jeho filozofija nacionalizma (Kazan, 1899).

V razpravi »O zibelki naroda slovanskega« razmotruje prof. Niederle vprašanje, kje so imeli Slovani svoja bivališča, predno so razpadli na plemena. O tem imamo dvojno teorijo: ena jim išče prvotne evropske domovine na današnjem Ruskem, druga na Ogrskem in Bolgarskem. V rešitev tega vprašanja služijo 1. zgodovinska poročila in 2. kombinacije iz drugih virov. Ruski letopisec Nestor imenuje Ogrsko in Bolgarijo prvo evropsko domovino Slovanov, za njim kronisti poljski. Temu pa nasprotuje ne samo splošna zgodovinska in zemljepisna neverjetnost, ampak posebe še poročila Tacita, Plinija, Ptolomeja, kozmografa raven-

¹⁾ Dodani zemljevid daje Italijanom vso zemljo od Gorice tja proti Šempasu!!

skega, ki stavijo »Venete« tja za Karpate. Če je Nestorju kaj verjeti, bi se dalo le misliti, da se je del severnih Slovanov kdaj pred Kristovim rojstvom preselil čez Karpate, a se pozneje moral umakniti pritisku galskih plemen in rimskih čet v vojskah daških, to da bi bil povod pripovedki o panonski domovini Slovanov. V prilog podonavske teorije se sicer posebno še navaja to, da se ime reke Dunaj (Dunav) nahaja pogosto v narodnih pesmih slovanskih, tudi v poljskih in ruskih, da se ime Dunaj ponavlja v topografski nomenklaturi slovanskih pokrajin, ki so daleč od Donave (prim. reko Dunaj v Vitebsku in na Litvanskem, Dunajec v Galiciji, naselbine Dunice, Dunajovice, Dunajice, Dunovice na južnem Češkem, dvojne Dunajovice in ribnik Dunava na Moravskem, vas Dunajev na Slovaškem itd.) Ali med iztočnimi Slovani so ime reke Dunaj lahko raznesli oni »Nestorjevi« Slovani, ki so bili pred Kristom prišli čez Karpate, a so se morali spet umakniti; sploh pa so te narodne pesmi izvečine iz poznejše dobe zgodovinske, ko so Slovani v bojih z Avari, Madžari in s Turki pogosto gledali valovje donavsko in pripovedovali doma na Poljskem in Ruskem o njem, in vsaka reka je poetu bila »tihi Dunaj«.

Koliko znanstvenega delovanja! Rusko leposlovje še Slovenci poznamo nekoliko, vsaj po glavnih zastopnikih, a o ruskem znanstvu se pri nas nikoli nič ne sliši — seve, saj niti nimamo pravih znanstvenikov, ki bi svoje moči lahko posvečevali vedi! To se je pokazalo baš pri letošnjem kijevskem shodu; prvič so bili povabljeni oficialno vsi Slovani, zato je bila prvič ustanovljena sekcija osma — znani prof. Florinskij se je potrudil v ta namen. Res so prišli drugi Slovani, Slovenca ni bilo nobenega! Na shodu so čitali tudi velikansko število razprav. — Zanima nas dopis Štefana Radića »Jižní Slované«; odstavek o Slovencih končuje tako, kakor bi žal dandanašnji pisalo le malo Slovencev: »Ko bi se pri Slovencih in malih slovanskih narodih sploh toliko mislilo, kolikor se čuti, toliko delovalo, kolikor se govori, in toliko računalo, kolikor se fantazira, ne bilo bi četvero vrst slovenskih domoljubov, ampak bili bi vsi Slovenci ena bojna vrsta, opirajoč se ob enem na ljudstvo slovensko, na zvezo češkopoljsko in bratstvo hrvaško, poštevajoč vedno in povsod ne le ovire malega naroda, marveč tudi notranje krize velikih narodov. Doba je kritična, in nevarnost zahteva nagle odločitve: Če ne pojmiyo Slovenci, da morajo postopati povsod in v vsem složno kot narod in da morajo pustiti strankarske razlike močnejšim svojim sosedom, videl se bo narod slovenski mahoma, pa prej, nego mislimo, razdeljenega na toliko gospostev, kolikor je zdaj iz njega narejenih provincij. V tem slučaju bi velike ribe utegnile pogoltniti male . . .« A pri nas pa se slave dnevi, ko je zmagala ena stranka, in se kupi knjiga le tedaj, če je iz »domačega« (= strankarskega) tabora, češ, saj imajo ljudje naše stranke celo druge oči, drug obraz . . . Sploh veje po tem spisu kakor po vsem listu nepristranski duh brez fantazmov, ki dobro de vsakemu, kdor še ni otrpnil v zaslepljenosti »načel«!

Č.

